

KOSTEL SV. ONDŘEJE V HODSLAVICÍCH

Investice do vaší budoucnosti

Evropská unie

PODPOROVÁNO Z EVROPSKÉHO FONDU
PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ

Hodslavická Madona po restaurování v r. 1985

Obec Hodslavice je poprvé v písemných pramenech zmíněna k roku 1411, kdy jí bylo tehdejším držitelem štramberského panství k němuž náležela, Lackem z Kravař, uděleno právo tzv. odúmrti (tj. svobody odkazovat majetek komukoliv). V té době již v Hodslavicích stál dřevěný kostel, jehož existenci nepřímo dokládá písemná zmínka z roku 1419, kdy zde působil farář jménem Mikeš. Hodslavice tedy byly sídlem samostatného farního obvodu, což potvrzuje zmínka z roku 1437. O podobě a vybavení kostela v tomto období příliš nevíme, nicméně některé dodnes dochované kusy inventáře poukazují na význam zdejší farnosti v rámci štramberského panství. Nejstarším a nejcennějším předmětem je socha tzv. Hodslavské Madony vyrobené anonymním umělcem z lipového dřeva, pocházející přibližně z let 1400–1420. Z bezpečnostních důvodů je dnes v kostele umístěna její replika se zlaceným pláštěm a korunou v podobě liliových listů. Nejstarší období dějin hodslavické farnosti a dřevěného kostela uzavírají válečné události, které se během 15. století nevyhnuly ani tomuto koutu Moravy. Kromě průtahů polských vojsk v roce 1438 kraj trpěl kořistnickými nájezdy držitele hukvaldského hradu Jana Čapka ze Sán a dalších válečných dobrodruhů, kteří profitovali z husitských válek. Velmi drasticky severovýchod Moravy zasáhly především česko-uherské války v letech 1468–1479. V té době hodslavická farnost zanikla, respektive zůstala neobsazena a zdejší dřevěný kostel utrpěl značné škody.

Nová etapa dějin dřevěného kostela v Hodslavicích se otevírá teprve na počátku 16. století. Původní sakrální objekt se nacházel v tak špatném stavu, že v roce 1523 museli poddaní z Hodslavic a okolí odvádět mimořádné dávky určené k nejnútnejším opravám „pobořeného“ kostela. Ještě před polovinou 16. století převzali kostel i farní správu do svých rukou nekatolíci.

Datační štítek nad vstupem do kostela

Objekt byl ovšem tou dobou již ve velmi špatném stavu a náklady na jeho opravu by byly srovnatelné s výdaji na výstavbu zcela nového kostela, a tak bylo rozhodnuto o stržení původní dřevěné stavby. Na jejím místě byl v Hodslavicích uprostřed hřbitova nejspíše v roce 1551 vystavěn za podpory nekatolické vrchnosti, rodu Žerotínů, současný dřevěný kostel. Uvedený letopočet vychází z informace, kterou ve farní kronice zaznamenal zdejší farář Antonín Englisch. Při rekonstrukci objektu během 70. let 19. století byl na jednom z příčných trámů ve věži nalezen nápis datovaný právě rokem 1551. Nový hodslavický

Socha Svatého Ondřeje z hlavního oltáře

dřevěný kostel získal podobu jednolodního objektu s polygonálním presbytářem. V interiéru byl již v polovině 16. století trámový strop podbit deskami a do presbytáře se otevírala patrová empora. Kněžiště od lodi odděloval vítězný oblouk a dřevěnou varhanní kruchtou nesly dva polygonální pilíře. Počátkem 17. století disponoval kostel dvěma zvony, které nechal ulít v Opavě tehdejší hodslavický pastor Jakub Archesius Ponický. Větší zvon z roku 1614 ovšem v roce 1875 prasknul a byl nově přelit. Naopak menší, ulitý v roce 1615, se dochoval dodnes.

Zásadní změny do náboženského života českých zemí, a tedy i severovýchodní Moravy, přinesla porážka stavovského povstání, která otevřela cestu k cílené rekatolizaci. Také z Hodslavic byli nekatoličtí pastoři nuceni odejít a kostel byl předán do rukou katolické církve. Vzhledem k nedostatku katolických duchovních se zdejší dřevěný kostel sv. Ondřeje stal pouze filiálním a obec byla společně s Hostašovicemi od roku 1624 přifařena k faře v Novém Jičíně. V té době došlo k úpravám interiéru, který byl přizpůsoben katolické liturgii. Roku 1658 byl například za přispění držitelů novojického panství, Jezuitů, opatřen nový hlavní oltář. Vzhledem k reorganizaci farní správy za účelem jejího zefektivnění byly Hodslavice od roku 1670 nově přifařeny do Štramberka. Tamní farář zajížděl do kostela sv. Ondřeje sloužit mše sice jen několikrát ročně, přesto dbal na údržbu objektu, o čemž svědčí rekonstrukce věže v roce 1677. Vzhledem k rozsáhlosti štramberské farnosti byla duchovní péče nedostačující, proto došlo v roce 1689 k rozdělení tohoto farního obvodu a Hodslavice se staly součástí farnosti v Mořkově, jejíž sídlo bylo počátkem 18. století přeneseno do Životic. Samostatná duchovní správa se do Hodslavic vrátila teprve od roku 1858, kdy byl na zdejší faru investován P. Karel Sicha.

Již několik desítek let před ustanovením farnosti vyvstala v Hodslavicích potřeba výstavby nového, většího chrámu, který by nahradil stávající dřevěný kostel sv. Ondře-

je, jehož kapacita neodpovídala potřebám duchovní správy. V roce 1826 byla za přispění životického faráře Františka Tilla dokonce zajištěna již část stavebního materiálu, ovšem ze záměru sešlo vzhledem k nedostatku finančních prostředků.

Nového zděného kostela se Hodslavice dočkaly teprve v roce 1906. Díky tomu byla i nadále věnována patřičná péče stávajícímu dřevěnému objektu. Poměrně často probíhaly drobné opravy, roku 1854 například

Kamenná křtitelnice v presbytáři

došlo k dílčí výmalbě interiéru a opravě oken. Kostel tehdy disponoval stříbrným pozlaceným kalichem s paténou, cínovým pozlaceným ciborium, dvěma pacifikály s relikviemi a dalšími bohoslužebnými předměty. Při kostele existovalo deset stálých fundačních kapitálů uložených u státních korporací a další dva u soukromých osob v celkové hodnotě 2 180 zlatých, z nichž na úrocích plynul kostelu každoroční příjem 104 zlaté. Tento obnos byl využíván k financování většiny drobnějších rekonstrukčních prací. Čas od času si ovšem údržba stavby vyžádala mnohem vyšší částky, a tak příspěvek musel patron (náboženský fond), a také farníci. Po roce 1864, kdy byl vydán tzv. zemský konkurenční zákon (4. března), se na finančních výlohách měl patron podílet již pouze třetinou, zatímco dvě třetiny nákladu museli obstarat farníci.

V Hodslavicích bylo zapotřebí aplikovat znění uvedeného zákona v praxi již bezprostředně po jeho vydání, neboť krátce před tím, dne 22. listopadu 1863 v jednu hodinu po půlnoci, zachvátil sakristii dřevěného kostela sv. Ondřeje požár. Tehdejší farář Karel Sicha poznamenal, že důvodem byla neopatrnost a nedbalost jisté Magdalény Pleškové. Oheň se naštěstí podařilo po čtvrt hodině uhasit, a tak se nestačil rozšířit i do chrámové lodi. Kromě opravy střechy a dřevěných stěn sakristie bylo nutno nahradit shořelé bohoslužebné oděvy a liturgické knihy. Kromě toho došlo rovněž k opravě oltářní mensy a olejové lampy věčného světla. I vzhledem k platnosti konkurenčního zákona se na veškerých výdajích v průběhu roku 1864 podíleli dobrovolnými příspěvky především farníci. Kostel v té době disponoval novou cínovou pozlacenou monstrancí. Další opravy interiéru, varhan a oltáře „mramorování a okrášlování spodku oltářního“ proběhly roku 1872. O tři roky později došlo k vyličení kostelní lodi a k výměně starých zámků u vchodových dveří. Jednou z rozsáhlejších oprav prošel objekt kostela v roce 1889. Opravena byla podezdívka, podbití trámové konstrukce, podlaha na kůru, krovy i střecha.

Dlouhodobý problém údržby dřevěného kostela v Hodslavicích představoval boj s plísní. Roku 1892 tak například proběhly „opravy ve vnitřku kostelíka na obití a dlažbě dřevěné houbou dřevokaznou velmi poškozené“, dále „opravy na zevnějším dřevěném

zdivu houbou velmi poškozeném“. Celkem 8 zlatých bylo zároveň vydáno „za celoroční vyklízení houby dřevokazné, mytí a natírání prostředky ochrannými“. Snaha o eliminaci plísně ovšem nemohla být vzhledem k tehdy dostupným prostředkům a technologiím korunována úspěchem a výdaje na „hubení houby dřevokazné ve zdivu kostelním“ náležely ke každoročním položkám na údržbu stavby. Dne 30. června 1895 byl navíc kostel při bouři zasažen bleskem, a přestože nedošlo k požáru, objekt byl velmi poškozen, o čemž svědčí náklady na jeho následnou opravu, které se vyšplhaly až na 600 zl. Okolnosti neštěstí popisuje blíže tehdejší farář Ignác Künstler „o třicetvrté osmé hodině večerní udeřil do kostela blesk, který poškodil věž, varhany a dřevěné sloupy. Naštěstí nedošlo k požáru, přestože kostel je celý ze dřeva. V tuto dobu bylo v kostele 16 věřících, těžce zranění byli čtyři občané, ostatní lehce. S Boží pomocí se podařilo všechny zachovati na živu a časem úplně ozdravěti všichni“.

Kazatelna po opravě kostela v r. 2011

Od roku 1906 stál v Hodslavicích nový zděný katolický farní kostel, a tak výnosem c. k. Okresního hejtmanství v Novém Jičíně ze dne 28. března 1907 bylo především z bezpečnostních důvodů rozhodnuto o uzavření starého dřevěného kostela sv. Ondřeje, přičemž se uvažovalo dokonce o jeho stržení. Nakonec však kompetentní státní a církevní úřady rozhodly o tom, že bude i nadále zachován jako „památko dějepisná“. V návaznosti na toto rozhodnutí bylo roku 1908 státem garantováno, že c. k. komise na zachování památek při ministerstvu kultu a vyučování každoročně poskytne za tímto účelem dotaci 200 K. Ještě téhož roku pak byly firmou stavitele Josefa Bluma z Nového Jičína zajištěny nezbytné konzervační práce. Pravidelným celoročním úklidem kostela sv. Ondřeje v Hodslavicích byla pověřena

Terezie Racková, kterou od roku 1917 vystřídal Anna Kramolišová. Rovněž v následujících letech si údržba této památky vyžadovala nemalé úsilí i finanční prostředky. V letech 1911–1912 kupříkladu zajistila opět firma Josefa Bluma opravy, „které hlavně ku zamezení vlhka a šíření dřevokazné houby čelí“. Podobně v listopadu následujícího roku povolilo ministerstvo kultu a vyučování práce na kostele „za účelem odstranění dřevokazné houby v kostelní budově“. V době trvání první světové války došlo ještě k opravě střešní krytiny a novému zasklení oken v chrámové lodi.

Se vznikem Československé republiky došlo ke zkvalitnění památkové péče, což se projevilo rovněž v případě kostela sv. Ondřeje v Hodslavicích. Brněnský památkový ústav tak roku 1928 rozhodl o provedení nezbytných údržbových prací na kostele, zejména

o výměně šindelové krytiny. Památkový ústav na sebe zároveň převzal veškeré výdaje, přičemž obec měla zajistit pouze dopravu materiálu a pomocné stavební práce. Nutné rekonstrukci ovšem stála v cestě složitá byrokratická jednání včetně vyhotovení několika znaleckých posudků, a tak teprve v polovině ledna 1933 byl za přítomnosti tehdejšího hodslavického faráře Josefa Juráka sepsán protokol „ohledně nutných zabezpečovacích prací dřevěného kostelíka v Hodslavicích“. Opravu měla po výběrovém řízení provést firma Alois Sedlář z Valašského Meziříčí. Ještě před započítím prací ovšem kostel zachvátily (již potřetí v jeho dlouhé historii) plameny. Dne 19. června 1934 ve třetí čtvrtě na 11. vypukl v blízkosti kostela požár, který se záhy rozšířil až na kostel, jehož střecha již ve čtyřech místech hořela, když „dva bratři, Vojtěch a Jiří Bartoňovi z Hodslavic vylezli na střechu. Neměli po ruce vodu, proto použili kabátů a živel zdolali. Jmenovaní zničili si oblek i obuv a na rukou se popálili, takže museli být ošetřeni. Nebýti odvahy jejich, lehl by celý kostel popelem“. Finanční prostředky na nejnutnější opravy střechy nad presbytářem a oratoří a trémového stropu poskytla pojišťovna, a to ve výši 1 776 KčS.

Jelikož po požáru byly provedeny pouze nejnutnější opravy, vyvíjel hodslavický farář Jurák i nadále snahu o zahájení generální opravy objektu a nic na tom neměnil fakt, že tou dobou již probíhala druhá světová válka.

V prosinci 1939 vznesl Jurák požadavek na financování tohoto záměru na ministerstvo veřejných prací. Žádost zdůvodnil slovy „kostelík je ve stavu značně zchátralém. Potřeboval by nutně novou šindelovou střechu a důkladnou opravu vížky. Jest majetkem římskokatolické farní obce, která však nemá naprosto prostředků k opravě, protože musí pečovat o nový velký kostel, jehož udržování vyžaduje každého roku značných nákladů. Dřevěný kostelík je pod ochranou Památkového úřadu, ale ani tento úřad dosud neměl finančních možností provést aspoň nejnutnější opravy. Protože je obava, že kostelík za tohoto stavu v krátkém čase úplně zchátrá, a že tak bude zničena vzácná stará stavitelská památka, dovoluje si římskokatolický farní úřad v Hodslavicích požádati o podporu na jeho opravu. Na

Interiér kostela po opravě v r. 2011

nejnutnější opravné práce by bylo třeba nejméně 20 000 Kč. Ministerstvo vyšlo potřebám dřevěného kostela vstříc a odborným dohledem pověřilo památkový úřad v Brně. Podle rozpočtu provedeného na místě ovšem byla potřebná částka vyšší, a tak musel farář Jurák požádat o subvenci rovněž ministerstvo školství a osvěty (25 000 Kč). Zahájení prací se protáhlo rovněž díky tomu, jak píše tesařský mistr Josef Tauš, jemuž byla oprava svěřena, že „zadání prací přišlo poněkud opožděně a to v době, kdy výrobce šindele, kterému dodávku

šindele jsem zadal, neměl již k výrobě potřebného suchého dříví, takže musel nejprve požádat o přiděl surového dříví“. Generální oprava krovu, střechy i stěn proto proběhla teprve v září a říjnu 1940. V následujícím roce pak následovaly restaurátorské práce a obnova interiéru kostela, financované opět ministerstvem školství a národní osvěty, které za tímto účelem pokázalo částku 5 000 Kč. Po dokončení generální rekonstrukce povolila olomoucká konzistoř v kostele po 35 letech konání bohoslužeb, a to včetně oslavy patrocina, které v kostele sv. Ondřeje proběhlo v pondělí 1. prosince 1941.

Značné těžkosti přinesla z hlediska péče o kostel padesátá léta 20. století, kdy vládnoucí režim

Kopie Hodslavické Madony na hlavním oltáři

těmto aktivitám příliš nepřál. To se projevilo například v roce 1953, kdy hodlal tehdejší hodslavický farář opravit za přispění brigádnické práce farníků dřevěný plot okolo kostela, neboť „plot byl již velmi chatrný, místy pobořený, starý hřbitov kolem kostela přístupný nepovolaným stával se pomalu smetištěm a pastviskem“. Církevní tajemník ONV v Novém Jičíně ovšem faráře obvinil z porušení několika předpisů a nařídil okamžité zastavení probíhajících prací, „jelikož oprava nebyla jednak řádně naplánována na tento běžný rok, jednak že není zadána socialistickému podniku, který je jedině oprávněn provádět jakékoliv opravy a stavby, protože jinak je stát zkracován o řádné daně“. V těchto podmínkách byly realizovány pouze ty nejnnutnější opravy, v roce 1957 došlo k rekonstrukci střechy

Hlavní oltář před krádeží soch v r. 1992

ničí tři dřevěné pozdně barokní sochy ze 17. století, které dlouhá staletí zdobily interiér této kulturní památky. Nenávratnou škodu nemůže vyvážit ani rozsáhlá oprava objektu, která proběhla v roce 1995. Věž byla tehdy opatřena novými nosnými trámy, střecha pokryta šindelem a naimpregnována. Po neblahých zkušenostech z roku 1992 byl kostel zabezpečen poplašným zařízením.

Ani v novém tisíciletí nebylo možno ponechat dřevěný kostel sv. Ondřeje bez náležité péče, proto byla v roce 2008 zahájena Biskupstvím ostravsko-opavským příprava na generální obnovu této stavby. Po zpracování nezbytné projektové dokumentace a získání dotace z Evropských fondů mohly v březnu 2011 započít stavební práce. Opět došlo k obnově střešní krytiny, krovu i roubení kostela. Stranou nezůstala ani rekonstrukce interiéru, kostel byl nově vymalován a obnovena byla také podlaha. Generální oprava byla dokončena v říjnu 2011. Celkové vynaložené náklady, z nichž 92,5% pokryla dotace z Evropské unie, se vyšplhaly na 3 miliony Kč.

Dřevěný kostel sv. Ondřeje v Hodslavicích představuje jedinečnou kulturní památku, která si právem zaslouží naši pozornost a péči. Je tedy na nás, abychom tento mimořádně cenný objekt v pořádku předali dalším generacím.

a věž i zevní stěny kostela byly naimpregnovány. Naopak dostatečná péče byla památkově chráněné stavbě poskytnuta během sedmdesátých let 20. století. V letech 1975–1978 proběhla důkladná oprava střechy kostela, věže i lodí, objekt byl opět naimpregnován a za dohledu Památkového úřadu v Ostravě byl restaurován také interiér. K vnitřní výmalbě pak došlo opět v roce 1987.

Do etapy po společenských změnách, které opět umožnily svobodný rozvoj náboženského života, vstoupil hodslavický kostel sv. Ondřeje událostí, která do značné míry odráží morální devastaci české společnosti v předchozím čtyři desetiletí trvajícím období nesvobody. Dne 22. května 1992 totiž byly z kostela odcizeny a vyvezeny do zahra-

Pierwsza wzmianka o miejscowości Hodslavice pojawiła się w źródłach pisemnych w 1411 roku. W tamtych czasach stał tutaj drewniany kościół parafialny. Najstarszym i najcenniejszym przedmiotem z tego okresu jest rzeźba tzw. Hodslavickiej Madonny, autorstwa nieznanego rzeźbiarza. Wykonano ją z drewna lipowego w latach 1400 - 1420. Ze względów bezpieczeństwa obecnie w kościele znajduje się tylko jej replika z pozłocanym płaszczem i koroną w kształcie liści lilii. Najstarszy okres historii hodslavickiej parafii, o którym wiemy niewiele, zamykają pożogi wojenne z połowy XV wieku. W tych czasach parafia hodslavicka zanikła, pozostając właściwie bez gospodarza, mocno ucierpiał także tutejszy kościół drewniany.

Nowy rozdział w historii drewnianego kościoła w Hodslavicach otwiera początek XVI wieku. Pierwotny obiekt sakralny był tak zniszczony, że w 1523 roku poddani z Hodslavic i okolicy musieli zapłacić wyższe podatki, aby można było przeprowadzić niezbędny remont „zburzonego“ kościoła. W pierwszej połowie XVI wieku kościół i parafię przejmują w swoje ręce niekatolicy. W roku 1551 pierwotny, znacznie uszkodzony obiekt zburzono i wybudowano w Hodslavicach nowy, również drewniany kościół, który był jednonawowy i miał wielokątne prezbiterium. Na początku XVII wieku posiadał dwa dzwony, które ówczesny hodslavicki ksiądz Jakub Archesius Ponický kazał sporządzić w Opawie. Większy z dzwonów, odlany w roku 1614, pękł w roku 1875, po czym został ponownie odlany. Natomiast mniejszy, sporządzony w roku 1615, dochował się do dziś. Po roku 1620 kościół ponownie przejęli katolicy.

Dnia 22 listopada 1863 o godzinie pierwszej w nocy w zakrystii drewnianego kościoła św. Andrzeja wybuchł pożar. Ogień na szczęście udało się po piętnastu minutach ugasić, dzięki czemu nie zdążył rozszerzyć się do nawy kościoła. Jednak szkody i tak były znaczne a ich usunięcie kosztowne. Kościół ponownie znalazł się w niebezpieczeństwie 30. czerwca 1895, kiedy podczas burzy uderzył w niego piorun. Nie doszło wprawdzie do pożaru, ale obiekt i tak został poważnie uszkodzony, obrażenia odnieśli również wierni, którzy w tym czasie przebywali w kościele.

Kiedy skończono budowę nowego murowanego kościoła w Hodslavicach, starszy, drewniany kościół św. Andrzeja w marcu 1907 roku zamknięto, rozważano nawet jego zburzenie. W końcu kompetentne władze państwa i Kościoła zdecydowały, że zostanie zachowany jako „zabytek historyczny“ a koszty związane z jego utrzymaniem pokryje państwo. Instytut Ochrony Zabytków w Brnie w roku 1928 postanowił przeprowadzić niezbędne prace konserwatorskie w kościele, chodziło przede wszystkim o wymianę gontów na dachu kościoła. Jeszcze przed rozpoczęciem prac w kościele (już po raz trzeci w jego długiej historii) wybuchł pożar. Doszło do niego 19 czerwca 1934 roku. Zarzewie pożaru było poza budynkiem kościoła, ogień jednak błyskawicznie rozprzestrzenił się na sam kościół. Zajął się dach, który płonął już w czterech miejscach. Remont generalny eksterieru i wnętrza kościoła przeprowadzono w latach 1940-1941. Po jego zakończeniu biskupstwo ołomuńskie ponownie pozwoliło, po 35-letniej przerwie, na celebrowanie w kościele nabożeństw.

Poważne problemy, jeśli chodzi o utrzymanie kościoła, przyniosły lata 50. XX wieku, gdy przebiegały tu tylko najniezbędniejsze prace. Sytuacja zmieniła się diametralnie w latach 70. XX wieku, kiedy to zabytkowy budynek otoczono troskliwą opieką. Po zmianach politycznych, które umożliwiły swobodny rozwój życia duchowego, w roku 1995 przebiegła obszerna rekonstrukcja całego budynku. Ani w nowym tysiącleciu nie pozostawiono drewnianego kościoła św. Andrzeja bez należytej opieki - w marcu 2011 znowu ruszyły tu prace budowlanne. Odnowiono zadaszenie, zręby dachu, drewniane obłożenie i cembrowanie kościoła. Nie zapomniano ani o rekonstrukcji wnętrza. Generalny remont został zakończony w październiku 2011 roku. Łączne koszty sięgnęły 3 milionów koron czeskich, z czego 92,5% pokryła dotacja z Unii Europejskiej

Die Kirche des hl. Ondřej (Andreas) in Hodslavice (Hotzendorf)

Die erste schriftliche Erwähnung der Ortschaft Hodslavice stammt von 1411. Zu dieser Zeit stand hier eine hölzerne Pfarrkirche. Der älteste und zugleich wertvollste Gegenstand aus dieser Zeit ist die Statue der Hodslavitzer Madonna vom unbekanntem Künstler aus Lindenholz, ungefähr aus den Jahren 1400–1420. Aus Sicherheitsgründen steht in der Kirche heute eine Kopie mit vergoldetem Mantel und Krone in Lilienblätterform. Über die älteste Geschichte der Hodslavitzer Pfarrgemeinde wissen wir nicht viel, sie schließt sich aber mit den Kriegereignissen der zweiten Hälfte des 15. Jahrhunderts. In diesen Jahren ging die Hodslavitzer Pfarrgemeinde unter, bzw. blieb unbesetzt und die hölzerne Kirche erlitt beträchtliche Schäden.

Eine neue Etappe der Geschichte der Holzkirche in Hodslavice öffnet sich erst Anfang des 16. Jahrhunderts wieder. Der ursprüngliche Sakralbau befand sich im so schlechten Zustand, dass die Untertanen von Hodslavice und Umgebung im Jahr 1523 außerordentliche Abgaben für die notwendigsten Reparaturen der „zerstörten“ Kirche abführen mussten. Noch vor der Hälfte des 16. Jahrhunderts übernahmen die Nichtkatholiker die Kirche und die Pfarrverwaltung. 1551 wurde dann der ursprüngliche, ziemlich abgekommene Bau niedergedrückt und eine neue Kirche gebaut. Die neue Hodslavitzer Holzkirche wurde als Einschiffobjekt mit polygonalem Presbyterium erbaut. Anfang des 17. Jahrhunderts hatte die Kirche zwei Glocken, die der damalige Hodslavitzer Pastor Jakob Archesius Ponický in Opava (Troppau) gießen ließ. Die größere von den zwei Glocken von 1614 bekam allerdings 1875 einen Riss, sodass sie neu übergossen werden musste. Die kleinere dagegen, die 1615 gegossen wurde, ist bis heute erhalten geblieben. Nach 1620 übernahm wieder die katholische Kirche die Pfarrverwaltung.

Am 22. November 1863 um ein Uhr nach Mitternacht ergriff das Feuer die Sakristei der Holzkirche des hl. Ondřej. Glücklicherweise ist es gelungen das Feuer nach einer Viertelstunde zu löschen, sodass es sich nicht mehr in das Kirchenschiff erweitern konnte. Der Umfang folgender Reparaturen kann aber trotzdem als groß und kostspielig beschrieben werden. Erneut wurde die Kirche am 30. Juni 1895 bedroht, als sie im Sturm von einem Blitz getroffen wurde, und obwohl sich kein Brand entwickelt hat, wurde das Gebäude stark beschädigt und es gab auch Verletzungen, da sich zu dieser Zeit Personen in der Kirche befanden.

Bald nach der Fertigstellung einer neuen gemauerten Kirche in Hodslavice wurde im März 1907 die alte Holzkirche des hl. Ondřej geschlossen, wobei auch ein Abriss bedacht wurde. Schließlich haben die zuständigen staatlichen und kirchlichen Behörden beschlossen, dass die Kirche weiterhin als „Denkmal der Geschichte“ erhalten wird und die Garantien der finanziellen Deckung der damit verbundenen Ausgaben übernahm der Staat. Das Denkmalschutz-Institut in Brno (Brünn) entschied 1928 über notwendige Instandhaltung, insbesondere über die Erneuerung des Schindeldaches. Noch vor Beginn der Arbeiten fing aber die Kirche (zum dritten Mal in ihrer langen Geschichte) erneut Flammen. Am 19. Juni 1934 brach in der Nähe der Kirche ein Brand aus, der sich schnell auf die Kirche erweitert hat, deren Dach an vier Stellen bereits brannte. Zu einer Generalrekonstruktion am Äußeren sowie Inneren der Kirche kam es dann in den Kriegsjahren 1940–1941. Nach ihrer Fertigstellung erlaubte das olmützer Konsistorium nach 35 Jahren wieder die Gottesdienste in der Kirche.

Erhebliche Schwierigkeiten brachten aus der Sicht der Baupflege die 50-er Jahre des 20. Jahrhunderts, wo nur die allernotwendigsten Reparaturen durchgeführt werden konnten. Ausreichende Pflege widmeten dem denkmalgeschützten Bau dagegen die 70-er Jahre. Nach den gesellschaftlichen Veränderungen, die eine freie Entfaltung des religiösen Lebens erlaubten, konnte 1995 eine umfangreiche Rekonstruktion der gesamten Kirche durchgeführt werden. Auch im neuen Jahrtausend konnte man aber die hölzerne Kirche des hl. Ondřej nicht ohne gehörige Pflege belassen, und so begannen im März 2011 die Bauarbeiten wieder. Erneuert wurde der Dachbelag, der Dachstuhl, der Holzmantel sowie die Zimmerung der Kirche. Auch das Innere der Kirche blieb nicht bei Seite. Die Generalreparatur konnte im Oktober 2011 abgeschlossen werden. Die Gesamtkosten erreichten 3 Millionen Kronen, wovon 92,5% eine Subvention der Europäischen Union gedeckt hat.

St. Ondřej's Church in Hodslavice

The first written mention of the village of Hodslavice dates back to 1411. A wooden parish church stood there at the time. The oldest and most valuable relic from this period is the statue of the Madonna of Hodslavice crafted from linden tree wood by an anonymous artist, back in between 1400 to 1420. Today, for security reasons, its gold-coated replica with a lilly-leaf crown took its place in the church. The oldest period, of which we know only little, of the Hodslavice parish came to an end after the war events of the second half of the 15th century. At that time, the Hodslavice parish ceased to exist, or rather, it remained unoccupied as the local wooden church suffered great damage.

A new epoch of the wooden church in Hodslavice commenced at the beginning of the 16th century. The original sacral building was in such a bad condition that in 1523, the serfs from Hodslavice and its surroundings had to pay a special tax dedicated to repairs of the detriment church. By the half of the 16th century, the church and parish institutions had been taken over by non-Catholics. In 1551, the original derelict edifice was torn down and a new church was built in its place. The new wooden church had one nave and a polygonal presbytery. At the beginning of the 17th century, the church boasted two bells, which the Hodslavice pastor Jakub Archesius Ponický had cast in Opava. The bigger bell from 1614 unfortunately cracked in 1875 and had to be re-cast. The second, originally cast in 1615, survived until today. After the battle of White Mountain in 1620, the Catholic Church reinstalled its ownership of the church.

On November 22nd, 1863 at 1 AM, a fire broke out in the sacristy of the wooden St. Ondřej's Church. Luckily, the fire was extinguished within fifteen minutes, so it couldn't spread into the nave. Still, the repairs that followed were vast and expensive. June 30th, 1895, cast another shadow on the church as a lightning struck down on it and although it caused no fire, it damaged the church and injured several people.

Shortly after the construction of the new brick church in March of 1907, the older wooden St. Ondřej's church was closed down and nearly torn down as well. In the end, the state and the Church authorities decided to preserve it as a historical landmark. The state took on financial responsibility for any possible expenses. The National Heritage Institute in Brno ordered the execution of necessary restoration works, especially the replacement of the old shingles. Before the works even started, the church has been, for the third time in its long life, engulfed in flames. On June 19th, 1934, a fire broke out in the vicinity and spread onto the church. There were already four epicenters of the fire on the roof. A major reconstruction of the exterior and interior followed in the war year of 1940–1941. After the completion of this maintenance, the Consistory of Olomouc allowed the profession of services in the church after thirty-five years.

The 1950s brought about considerable hardship for the church, since only the most pressing repairs were made. The lack of care was made up for in the 1970s, though. The interior underwent restoration as well. After the political shift, the church was once more entirely repaired in 1995. Not even in the new millennium could the wooden church of St. Ondřej be left neglected. So, in March of 2011, repairs recommenced. The shingles, the truss and the outside timbering of the church were all refurbished, as was the interior. All works were done in October of 2011. The cost of the reconstruction, 92.5% of which was covered by a grant from the European Union, amounted to 3 million Czech Crowns.

Vydal: Římskokatolická farnost Hodslavice jako součást projektu „Revitalizace dřevěného kostela sv. Ondřeje v Hodslavicích“

Místo a rok vydání: Hodslavice 2011

Text: PhDr. Jan Al Saheb, Ph.D.

Foto: Miroslav Příklad, archiv Římskokatolické farnosti Hodslavice, archiv Národního památkového ústavu

Zdroje informací: Zemský archiv v Opavě, pobočka Olomouc, fond Arcibiskupská konzistoř Olomouc, Státní okresní archiv Nový Jičín, fond Farní úřad Hodslavice, fond Děkaný úřad Nový Jičín, fond ONV Nový Jičín

Kontakt: www.hodslavice.farnost.cz, tel.: 556 750 226